

DE BRABANTSE OMWENTELING IN DE GAZETTE VAN GEND (1789-1790) (Vervolg)

Gend, den 19. November 1789.

Volgens verscheyde ingekomene berichten zouden'er vele van de moorddadi-ge Bezettinge, die in den nacht tusschen de 16. en 17. dezer uyt ons Kasteel was gevlucht, op zommige P[a]rochien ontrent deze Stad, ende wel besonderlyk langs den kant van Lokeren, alwaer zy hun hadden verspreyd, door de Landsluyden aengerand en ten deele gedood, gequetst, ofte verjaegd zyn. Wegens het innemen der Stad Brugge door ons Patriotisch Leger heeft men de volgende bijzonderheden ontfangen door eenen Brief van den 18. dezer: "Gisteren ontrent dry uren zyn de Patrioten met al hunne Magt getrokken nae het Quartier van de Keyzerlyke Troupen, die hun op den tyd van min als twee uren hebben overgegeven met verlies van maer eenen dooden en weynige gequetste, waer tegen van de Patrioten ook maer eenen Man gesneuveld en twee gewond zyn. Naerdats deze laeste het geheel Quartier hadden doorzocht, hebben zy de Soldaten daer uyt geleyd nae de Kloosters, nae het Stadhuis en nae het Landhuys van den [Brugse] Vryen alwaer zy tot noch toe opgehouden worden; den Kapiteyn is'er triumph-gewys uytgehaeld in eene Koetse, bespannen met zes peirden en voorgereden door blaezende Postillons [*postrijders*]. Om de onheylen te voorkomen, hebben de Patrioten alle de straeten met Wachten bezet, zoo dat alles tot noch toe in ruste is". Heden verneemt men, dat Oostende en Nieuport door de Keyzerlyke Troupen ontruymd zyn.

's Gravenhage, den 21. November 1789.

Het [*Oostenrijks*] Gouvernement van Brussel aen de Staeten-Generael [*van Nederland*], onder andere, verzocht hebbende, om den Heer Hendrik vander Noot te doen arresteeren, hebben Hunne Hoogmogende aenstonds een Besluit genomen, waer in Zy aenmerken: "Dat den gemelden Heer [*vander Noot*] by Hun [*de Nederlandse Staeten-Generael*] geene besondere bescherminge geniet, en dat het Manifest, door hem onderteekend, noyt officiëelyk t'hunder Vergaderinge is gebragt; dat de constitutionele vryheyd der [*Nederlandse*] Republique medebrenge, dat een ider, die zig de borgerlyke maetschappye niet onweirdig maekt, aldaer de bescherminge der Wetten moet genieten" [...][*Nederland wil vander Noot dus niet arresteeren!*]

Gend, den 21. November 1789.

Zoo aenstonds door eenen buytengewoonen Courier ontfangen wy de zekere tydinge, dat de Stad Doornyk zig heeft vervoegt aen het Committé van de

vereenigde Nederlanden [*te Breda*], en dat alle de Leden den Eed van Getrouwigheyd hebben afgeleyt. Men heeft de Wapens afgetrokken van den voorigen Souvereyn, om de hunne aldaer te plaetsen.

VERVOLG DER GRAUWELDADEN DER KEYZERLYKE SOLDATEN [*in Gent*]. Willen voordsgaan met op te haelen alle hunne vreedheden, is deze verduyteren ende verminderen; want deze zyn zoo menigvuldig en onmenschelyk, dat zy overtreffen alles het gene de ontaerdheyd der Barbarsche Volkeren heeft konnen uytvinden, om het menschelyk Geslacht te onteeren ende te vernielen. Daer vinden wy eenen Man ende Vrouwe te samen gebonden aen het vuur verbrand; dan hooren wy met de bitterste zuchten klaegen 60. gevangene Borgers, de welke getuygen, dat men hun onder de schrikkelykste dreygementen dagelyks heeft gevoed in het [*Spanjaarden*]Kasteel en in de Casernen met twee onçen bedorven brood en een weynig water, dusdanig, dat zekeren voornaemen Heer zyne eygene excrementen [*ontlasting*], om zyn leven te behouden, heeft moeten nemen. Hier zien wy verbrandde huizen verkeerd in bordeelen, alwaer volgens de geloofbaerste getuygenissen, terwylende deze uytlieden tot branden en plonderen, de andere bezig waeren met de grauwaemste schelmstukken te bedryven. Meer als veertig Vrouwen ende Dochters hebben zy schandelyk onteert, zommige zelfs in het aenschyn van hunne Mans ende Ouders, de welke zy met de wapens op de borst getuygen deden zyn van hunne ongehoorde mishandelingen. Langs eenen anderen kant zien wy hun schenden onze Kerken ende heylige Vaten, ende duyzend andere buytenspoorigheden bedryven. Ik wil niet zeggen hoe verscheyde Officieren zelfs aenleyders zyn geweest der boosheden van hunne Soldaten. Ik zal niet noemen eenen Chapuis, van het Regiment van Clairfayt, den welken vooring in de plonderingen der huizen. Ik zwyge eenen Polus, van het zelve Regiment, den welken tusschen de vreedste lasteringen eenen Man heeft gedrongen op eene gloeyende stove. Het is te weynig te zeggen, dat men uyt de zakken ende huizen der Officieren zelfs gestolene Goederen met getuygen heeft gevonden. Zyn'er verraeders geweest ende brandstichters, wy hebben gevonden Verlosers ende Verdedigers van ons Vaderland. Onder deze hebben uytgemunt den Heer d'Avennes, Majoor ende Leyssens, Kapiteyn, de welke ten tyde der belegeringe van Gend hunne Soldaten als de kloekste Helden met dapperheyd ende krachtige woorden tot den stryd hebben aengemoedigt. Den Kolonel van der Meersch, den welken met zyne gewoonelyke behendigheyd zyne Krygs-Werkingen voordzet, heeft tot ons gestiert [*gestuurd*] de volgende Heeren: den Kolonel Graeve de Rosier, den Lieutenant-Kolonel .....[*niet ingevuld*]. Ten laesten den Nederlandschen Leeuw heeft de Laurieren van hunne stammen gerukt; wy zien herleven den geest der oude Belgen, de kloekste der Gaulen [*Galliërs*]; het bloed, dat zy eertyds met zulke kloekmoedigheyd hebben vergoten, is wedergeloopt in hunne aderen, ende bereyd voor hunnen Gods-Dienst en Vryheden, de aerde wederom te besproeyen. Gisteren is alhier met

Trompet gedaen de volgende Afkondinge: “Door Ordre van het Committé-Generael [*hoofdcomité*], geëtablisseed [*gesticht en gevestigd*] binnen de Stad Gend, worden d’Heeren van het Magistraet der zelve Stad verzocht van te doen publiceeren het naervolgende: Van aen twee Commissarissen, door het Magistraet gecommitteerd, te doen overbrengen eene pertinente ende geïndividueerde Lyste door de Dekens van de respectie Gebuerten, ende hun assureeren, dat de Schaeden ende Plonderingen, die zy hebben geleden ‘t zynen tyde aen hun zullen worden voldaan ende geïndemniseert, emmers gelyk d’Heeren zullen meynen te behooren. Actum den 20. November 1789.

Het Magistraet van beyde de [*schepen*]Banken heeft heden aen de Gemeynthe ofte Collatie der Stad Gend den volgenden Eed gedaen: “Ik in myne qualiteyt van ... belove ende zweire de Stad van Gend ende de Natie van diere Getrouwigheyt, gelyk aen mynen voorigen Souvereyn”.

Ond[erteken]t G.B.A. Schellekens, als Greffier van het vereenigd Committé der Nederlanden.

Brussel, den 21. November 1789.

Heden ontfangen wy de aengenaeme tydinge, dat de Keyzerlyke Troupen de Stad Bergen in Henegauw hebben ontruymt, en langs Flienes hunnen doortocht nae Naemen hebben genomen.

Gend, den 26. November 1789.

Eergisteren heeft men met de stichtendste godvruchtigheyt, onder den toeloop van eene ontelbaere menigte Menschen van alderleyen staet, door de zeven Broederschappen van de Berechtinge processigewys uyt onze Kathedrale Kerke teruggehaelt het alderheyligste Sacrament, met het welk men over eenige dagen, niet zonder gevaer, was gevlucht uyt de Parochiale Kerke van H.Kerst, ten tyde, dat de godelooze Soldaten ontrent die Kerke alle hunne ongehoorde grouwelykheden bedreeven. Gisteren morgen om thien uren en half is in onze Kathedrale Kerke door onzen Eerweirdigsten Heer Bisschop eene pontificale Misse gecelebreerd, om van den Hemel de volherdinge van voorspoed en zegen over de Vaderlandsche Wapenen af te smeecken, by welke alle de Staf-Officieren van onze Patriotische Bezettinge, de Hoogmogende Heeren Staeten en den Raed van Vlaenderen, de verscheyde Committés en de Magistraeten der beyde [*schepen*]Banken, met eene ontelbaere menigte Volks tegenwoordig waeren. Eene welgeschikte Redenvoeringe, betrekkelyk tot de tyds-omstandigheden, wierd uytgegalmt door den Heer de Bast, Pastor van S. Nicolaes en Kanonik van S. Pharaïldis; naer de Misse wierd het Heylig der Heyligen door den Eerweirdigsten Heer Bisschop door de voornaemste Straeten der Stad gedraegen, voorgaen door alle de biddende Ordres, door de

Monikken der Abdyen van S. Pieters, Baudeloo en Waerschoot, benevens den geheelen Clergé, en gevolgd door de boven-genoemde Staf-Officieren en andere gezeyde Amptenaeren; de Processie wierd gesloten door een Detachement Voet- en Peirde-Volk van onze Vaderlandsche Krygs-Benden. De godvruchtigheyd by deze gelegendheyd was ongemeyn groot onder alle de classen der Borgers. Dagelyks worden'er in verscheyde andere Kerken deze Stad insgelyks plechtige Missen gezongen, om den Almogenden te bedanken over onze gelukkige verlossinge en om zyne voordere bescherminge af te smeeken, waer by den toeloop des Volks overgroot en de godvruchtigheyd algemeyn is. Voorders worden'er alom Missen van Requiem gezongen voor de ruste der Zielen van de gene, die in de verdedinge des Vaderlands het leven hebben verloren, ofte die de ongelukkige slachtoffers zyn geweest van de woede en vreedheyd der Keyzerlyke Soldaten. Onzen Eerweirdigsten Heer Bisschop heeft door een Mandement van den 24. dezer openbaere Gebeden ingestelt, om de hulpe en bystand van den Almogenden en de wederkeeringe van eenen gelukkigen en langdurigen vrede te bekomen; welke openbaere Gebeden gisteren zyn begonst met de solemneele Misse en algemeyne Processie in onze Kathedrale Kerke, gelyk hier boven is gezeyd, en op de zelve wyze dagelyks zullen voordgezet worden in de Parochiale Kerken dezer Stad, in de Collegiale van S. Pharaïldis, en in alle de andere Parochiale Kerken van het Bisdom van Gend. Onze Stad word niet alleen gestelt in den besten staet van tegenweir [*verweer*], maer krielt [*krioelt*] van Troupen en gewapende Patrioten; de Wervingen van de Stad en de Provincie hebben alhier eenen gewenschten uytval door den algemeynen iver voor de verlossinge ende bescherminge van ons verdrukt Vaderland. Men is bezig met gelyke Wervingen te doen op de alderbeste conditien binnen alle de voordere Steden en alom ten platten Lande; men krygt ook Oorlogs-Voorraed van verscheyde kanten, zoo dat binnen korte dagen de Provincie voorzien zal zyn van een talryk Leger om haer tegen alle aanvallen behoorlyk te kunnen verdedigen.

Luyk, den 27. November 1789.

Alle onze [*Luikse*] geschillen zyn vereffend, dewyl den Koning van Pruysen ons [*Luikenaars*] recht heeft gedaen. Gisteren is alhier [*te Luik*] eenen Expressen aengekomen met het Decreet, ten zelven dage door den gevolmagtigden Pruysischen Minister van Dohm in de Kanoniksdye van S. Elizabeth geteekend, en volgens het welk onze [*Luikse*] Borgerye het recht zal hebben, om het Magistraet te verkiezen, gelyk zy voor het jaer 1684. heeft gehad. Alle de voorwaarden zyn alhier met genoeg en aengenomen, en morgen worden de Pruysische binnen deze Stad [*Luik*] verwacht, niet als vyanden maer als vrienden, want de Milice en de gansche Borgerye zullen hun met alle eere teekenen te gemoet trekken en inhaelen. Deze geheele Stad [*Luik*] is in volle vreugd.

Parys, den 29. November 1789.

[...] Gisteren heeft den Heer [*Joseph-Ignace*] Guillotin [*1738-1814*] voorgesteld, dat men by de reeds gedecreteerde provisioneele hervorminge van de criminele Rechtspleginge zoude voegen eene gelykstellinge van de Plichtige [*dader van een misdrijf*] van allen rang en staet, en eene gelyke straffe voor alle de misdaeden, die de dood verdienen, te weten de onthoofdinge, niet door eenen Scherprechter [*beul*], welkers bedieningen in het midden der menschen zoo veel afschrik en zoo groote verergnisse zyn, maer door een Werktuyg [*de guillotine of valbijl*], het welk van zelfs in beweginge zoude gestelt worden; [...]

Gend, den 30. November 1789.

Officiëelen Uyttrek van eenen Brief, raekende het veroveren van Diest stormenderhand, door den Generael van der Mersch gezonden aen de Staeten van Braband tot Breda, en van daer aen ons Committé-Generael tot Gend toegekomen, gedagteekend den 24. dezer, om elf uren 's avonds.

“Mynheeren,

Ik hebbe d'eere UE. [*U edelen*] kenbaer te maeken, dat ik ontrent thien uren 's morgens van Geel nae de kant van Diest opgetrokken zynde, (het welk ik niet vroeger hebbe konnen doen, doordien alle de Bruggen tusschen Geel, Westerlo en Verle waeren afgebroken,) en niet geraedig gevonden hebbende eenig Volk te waegen voor het Kasteel van Westerlo, alwaer de Brugge insgelyks was afgebroken, het besluyt hebbe genomen, om recht nae Diest te trekken, en naer eene vertraeginge, veroorzaakt door het herstellen van de Brugge van Ender, ben ik maer om vyf uren naer middag voor Diest gekomen. Tot dien tyd quamen alle de berichten over-een, dat de Vyandyke Troupen aldaer uytmaekten een getal van 300. Mannen, de Dragonders daer onder begrepen, met een stuk Kanon, onder de bevelen van den Major Broeta, van wie ik onderweg eenen Brief hebbe onderschept aen den Commandant van Westerlo, door welken hy hem kennisse gaf, dat hy'er den hevigsten wederstand wilde doen. Dewyl ik my alsdan eene kleyne halve myle van Diest bevond, en dat ik geenen middel zag, om my op eene eerlyke wyze uyt de zaeke te wikkelen, zonder de Plaetse aen te tasten, dede ik myne Troupen in twee columnen optrekken, ten hoofde hebbende myne Artillerie, die eene uytnemende dapperheyd betoonde, en daer achter myne Voor-Hoede. Ik dede eerst de Antwerpsche Poorte aantasten door myne rechte[r] colonne, terwyl de slinke[r] bestemd was, om de Schassche Poorte te bespringen, ten eynde den Vyand in het binnenste van de Stad [*Diest*] in verlegendheyd te brengen. Myne eerste kanon-tcheuten op de

Antwerpsche Poorte wierden beantwoord door eenige scheuten op myne beyde colommen, doch zonder de minste uytwerkinge. Naer eenige voordere welbestierde [*welgerichte*] scheuten op de gemelde Poorte, wierd de zelve ingedrongen, terwyl een deel van de Troupen door de wallen op de vesten klom; ik stelde my aen het hoofd van de zelve colonne en trok recht nae de groote Merkt, op welke stoute beweginge den Vyand eenen hevigen wederstand poogde te doen; daer wierden op de groote Merkt en op verscheyde andere plaetsen verscheyde kanon- en snaphaen-scheuten [*snaphaen=geweer*] gegeven, maer men liet aen den Vyand geen tyd van beduncken, en hy wierd zoo spoedig achtervolgt, dat hy het besluyt nam tot den aftocht, ofte, om beter te zeggen, tot eene schandelyke vlucht. Op het bericht, het welk door alle de Borgers wierd gegeven, dat den Vyand zig met zyn stuk Kanon had vertrokken nae den kant van de Lovensche Poorte, volgde ik hem van nae-by, maer als wanneer ik aldaer quam, konde ik my maer meester maeken van de Krygs-Behoeften, Vuur-Kisten en van de Trek-Peirden, dewyl het Kanon langs de Poorte van Scherpenheuvel was gevlucht; ik begaf my nochtans voorder in aentocht met ontrent 400. Mannen om het zelve te overmeesteren, maer de wyl den Vyand in dien tusschen-tyd op eenen merkelyken afstand voor myne Troupe was geraekt, konde ik niet anders bemagtigen als alle zyne voordere Krygs-Behoeften, boven welke noch eene groote menigte Wapenen in onze handen is gevallen. Ons verlies bestaet in twee doode en eenige gequetste; en van den Vyand zyn'er vier Mannen gesneuveld, vele gewond en zeventhien Krygs-Gevangene gemaekt, zonder te rekenen de gene, die wy noch in verborgene plaetsen zullen ontdekken. Den aftocht des Vyands is eenen van de verwerdste [*verwardste*] geweest, en ik en myne Troupen hebben de voldoeninge van openelyk te mogen zeggen, dat wy eene Stad met eere hebben weten te verdedigen, en dat wy ons ook met eere hebben weten meester te maeken van eene Stad, die bequaem was, om eenen dapperen wederstand te kunnen bieden. Ik zal de eere hebben van UE. morgen verslag te doen van de Officieren, Onder-Officieren en Soldaten die hebben uytgemunt; ondertusschen kan ik niet naerlaeten te melden, dat onder de zelve besonderlyk behoort den gequetsten Heer de Landes, Officier van de Artillerie, alsmede mynen Adjudant Pasteels en mynen Quartier-Meester van Weverberg. Ik zal de eere hebben UE. een naeder verhael mede te deylen. Ik verwachtte met ongeduld tydingen uyt Vlaenderen, en ik bidde UE. van deze te doen toekomen aen de dappere Gentenaers, aen wie myne beweginge, zoo ik geloove, van eenig nut zal zyn. Ik hebbe d'eere &c.

Ond[erteken]dt

vander Mersch
Lieut[enant] Generael."

Van wegen het Committé-Generael der vereenigde Nederlanden, geëtablisseed [*gesticht en gevestigd*] binnen de Stad Gend, laet men weten, dat alle

waere Vaderlanders, van intentie zynde Dienst te nemen onder de Nationale op te [*rechten*] Corpsen Troupen Voetvolk voor de Provincie van Vlaenderen, aenzocht worden van zig te adresseeren in de Herberge het gouden Hoofd¹⁰ nevens S. Nicolaes Kerke op de Koorn-Merkt, en in het Cathuysers-Klooster binnen deze Stad Gend, alwaer hun de Conditien der Kleedinge, Logement en Solde zullen worden voorgehouden. Actum in ons Committé-Generael den 29. November 1789.

Brugge, den 29. November 1789.

Dezen morgen om negen uren begonst den Beyaerd te spelen; om thien uren begonst eene Hoog-Misse in groot musicq, die pontificalyk gecelebreert wierd door onzen Eerweirdigsten Heer Bisschop; naer het eyndigen der zelve is men eerbiediglyk gaen uythaelen het H. Bloed ons Heere, om de solemneele Processie te vergezelschappen, de welke quart naer elf uren is uytgetrokken, voorgegaen zynde door de Kinderen der gewezene Academie-Militaire, (nu onder de bescherminge van het Committé dezer Stad [*Brugge*]) gekleed met de Vaderlandsche Uniforme; alsdan volgden de beyde arme Stede-Scholen, benevens alle de Ambachten en Neiringen daer naer alle de Kloosters en Abdyen benevens alle de Parochiale Kerken dezer Stad [*Brugge*], als ook twee gemyterde Prelaeten en onzen Heer Bisschop voorzeyd, gevolgd door het H. Bloed. Hier naer quamen de dry Collegien, te weten van de Stad [*Brugge*], van het Land van den Vryen en van het Proossche; alsdan verscheenen onze dry Hoofd-Gildens, 1. het gene van S. Joris in roode Uniforme met wit omzet, 2. het gene van S. Sebastiaan in het groen met rood omzet, 3. het gene van S. Michiel in het hemelsch-blauw met wit omzet; eyndelinge volgde een alderschoonste Escadron Ruyterye van Volontaire, gezeten op kostelyke Peirden en gekleed met zwarte laeken-kleederen met geele boorden omzet, daer onder eenen rooden gilet en eene geele broek, op het hoofd eene hussaren-mutse, en op zyde eenen grooten sabre; deze Processie is gesloten geworden door een Piquet gewapende Vaderlanders, en gevolgd door eene ontelbaere menigte Volks. Alles is gerust alhier, en alle menschen zyn, niettegenstaende het straf weder, om te meest genegen, om geduriglyk op de wacht te gaen, met een woord, zy zyn onvermoeyelyk. Den Bid-Dag ten voordele van de Vaderlandsche Wapens is sedert eenige dagen ingesteld en zal dueren tot den 20. der toekomende maend.

Gend, den 2 December 1789.

Zoo aenstonds ontvangen wy de zekere tydinge, dat de Stad Namen den 30. laestleden ten twee uren 's nachts door de Vaderlandsche Troupen is veroverd, waer van par naeste de voordere omstandigheden zullen mede-gedeylt worden.

Ten tweeden: door eenen Expressen van Antwerpen word ons voor zeker gemeld, dat de Oostenryksche Soldaten tegen hunne Overste zyn opgestaen, twaelf alreede hebben gedood, eenige stukken grof Geschut in de Wallen hebben geworpen, en voor de Borgers het Kasteel hebben geopent. Onzen Eerweirdigsten Heer Bisschop, acht nemende op de begaefdheden en bewezene Diensten, besonderlyk in deze tyds-omstandigheden, van den Heer de Bast, Pastor van S. Nicolaes en Kanonik van S. Pharaïldis, heeft hem gisteren tot Examiner Synodalis van zyn Bisdom benoemt. Voorleden maendag is door Edele ende Notable van de Collatie dezer Stad Gend, tot dies geauthoriseerd door de Staeten van Vlaenderen, vernieuwd het Magistraet der zelve Stad [*Gent*], als volgt:

Schepenen van der Keure

1. M'her Emanuel-Joannes-Josephus Graeve Dellafaille, Heer der twee Steden ende Ambacht van Assenede en Eecloo &c.
2. M'her François-Bernard le Jeune, Ridder, Heer van Allegeershecque.
3. M'her Charles-Joseph-Antoine Rodriguez d'Evora y Vega, Marquis de Rodes, Baron van Berleghem &c.
4. Jor. Charles-François-Joseph Piers de Walle &c.
5. Jor. Joannes de Potter.
6. Jor. Philippe de Neve.
7. Jor. Jacobus-Josephus Papeians, Heer van Eertbrugge.
8. Jor. Judocus Clemmen, Heer van Peteghem &c.
9. d'Heer ende Meester Hieronymus-Franciscus van de Poele, Liçentiaet in beyde de Rechten.
10. d'Heer ende Meester Jacques-Guillielmus Meyer, Liçentiaet in beyde de Rechten.
11. d'Heer ende Meester Joseph Jean Baptiste Reyniers, Liçentiaet in beyde de Rechten.
12. d'Heer Adriaen-Jacques Goethals.
13. d'Heer Joseph François de Bast.

Schepenen van Gedeele

1. Jor. Louis-Emanuel van Rockolfing, Heer van Nazareth.
2. Jor. Jean-François Joseph Schoorman, Liçentiaet in beyde de Rechten.
3. Jor. Guillaume Pycke de ten Driessche.
4. M'her Emanuel Graeve de Lichtervelde.
5. Jor. Jean-Baptiste-Albert van den Cruyce, Liçentiaet in beyde de Rechten.
6. Jor. Gaspard Borluut d'Hoogstraete.
7. Jor. Emanuel-François Helias d'Huddeghem.

8. d'Heer ende Meester Charles van der Beke, Liçentiaet in beyde de Rechten.
9. d'Heer ende Meester François-Guillaume de Naeyer, Liçentiaet in beyde de Rechten.
10. d'Heer ende Meester Jean-Louis Serlippens, Liçentiaet in beyde de Rechten.
11. d'Heer Balduinus-Jacobus van der Vennet.
12. d'Heer Charles Kerremans.
13. d'Heer Jean Charles Speelman.

Zoals u ziet zijn weer alleen de adel, de Mijnheren en Jonkers (adellijke zonen die nog geen familiehoofd zijn) en de pseudo-adel, de Heren of sieurs, vertegenwoordigd in het revolutionaire nieuwe stadsbestuur. Geen spoor van een opsplitsing van de derde stand.

Londen, den 1. December 1789.

De Depêches, die het Hof op nieuws heeft ontfangen van den Heer Ewart, onzen buytengewoonen Gezant te Berlyn, hebben aenleydinge gegeven tot verscheyde onderhandelingen tusschen onze Ministers. Men verzekert, dat den buytengewoonen Pruyssischen Gezant te Weenen aen het Roomsch-Keyzerlyk Hof heeft kennisse gegeven van het ontwerp der Verbintnisse, om de Onafhangelykheyd van de Nederlandsche Provinciën te handhaeven, met byvoeginge, dat Engeland en Holland, garant zynde van het Tractaet van Barrière van 1709., hun verplicht vinden, om de Constitutie van Vlaenderen en Braband te beschermen, en dat zy gevolgendlyk alle de bepaelingen van het gemeld Tractaet, als eene onvermydelyke plicht, stiptelyk zullen doen onderhouden, en geenzins zullen kunnen gedoogen, dat daer op de minste inbreuke gedaen worde.

Weenen, den 7. December 1789.

[...] Van de Revolutie in de Nederlanden hoort men hier weynig spreken; want het is eenen toon, die geen aengenaem geluyd maekt [...]

Gend, den 7. December 1789.

De tydinghe, die ons voorleden woensdagavond als zeker wierd aengebracht van de veroveringe der Stad Namen door de Vaderlandsche Troupen, is niet bevestigd geworden, maer is, zoo men sedert heeft vernomen, ontstaen uyt eene schermutselinghe, die eenige Keyzerlyke Soldaten, uyt het Kasteel van Namen getrokken zynde, hebben gehad met een Detachement Patriotische Troupen, waer in van wederkanten maer weynig Volk is gebleven; welken

voorval, in den eersten oogenblik wat vergroot zynde, zekerlyk zal hebben doen gelooven, dat de overrompeling van Namen daer op was gevolgd. Ten aenzien van het gene in den zelven tyd door eenen Expressen van Antwerpen is gemeld geweest, word'er alleenelyk bevestigd, dat'er inderdaed onder de Oostenryksche Soldaten op het Kasteel aldaer een groot misnoegen is ontstaen wegens het bederven der Levens-Middelen, slechte betaeling en anderzins, dat zy, onder elkanderen hand-gemeyn geworden zynde, twee van hunne Officieren gedood hebben, en dat'er twee stukken grof Geschut in de Wallen zyn geworpen. Voor het overig weet men, dat dit misnoegen noch aenhoud en zoo zeer toeneemt, dat'er dagelyks menigvuldige van de Keyzerlyke Soldaten van dien kant en van elders tot ons overloopen.

Vrydag den 4. dezer zyn in onze [*Vlaamse*] Staeten-Kamer [*te Gent op het stadhuis*] verschenen eenige Gedeputeerde der Geaggregeerde van onze vier Confreriën [*de vier Hoofdgilden*], ten hoofde hebbende den Heer Procureur Hacquart, die uyt hunnen naem door eene zielroerende aenspraeke [*toespraak*] aen de Heeren Staeten van Vlaenderen onder andere heeft verklaert, dat zy bereyd waeren, om met den zelven iver de veyligheyd dezer Stad [*Gent*] te handhaeven, gelyk'er in het jaer 1787. met zoo goed gevolg is gedaen geweest, en dat zy ten dien eynde belofden hun leven by dag ende nacht te pand te stellen; waer op den Heer Graeve d'Assenede, Voorschepenen dezer Stad [*Gent*], hem in handen heeft gegeven hunne voorgige Vaendels onder de algemeyne toejuycchingen van de gansche Vergaderinge.

Ipren, den 8. December 1789.

Gisteren avond is, op bevel van het Vereenigd Committé der Nederlanden door de gemeynte dezer Stad [*Ieper*] veranderd des zelfs Magistraet; zulks staet successivelyk te geschieden in alle de Plaetsen van West-Vlaenderen.

Gend, den 10. December 1789.

Deze Hoofdstad [*Gent*], die den 13., 14., 15., en 16. November laestleden bedreygt wierd door de woede der Keyzerlyke Soldaten in eenen puynhoop geschoten te worden, en die door der zelve ongehoorde Brandstichtingen en Plonderingen eene schaede van ettelyke millioenen heeft onderstaen, heeft alsnu een alderlevendigste aenzicht door de menigte van Vremdelingen, die hun alhier nederzetten tot hunne veyligheyd, zoo wel als door de aenkomste van de menigvuldige schoone Manschap, die zig alhier ter verdedinge van het Vaderland komt aanbieden, en van welke men reeds een taemelyk Leger kan te been brengen, zonder te rekenen de Overloopers der Keyzerlyke Troupen, die dagelyks ten getalle van 30. à 40., en zomtyds meer, tot ons overkomen; het vereenigd Committé verzuymt niets voor de beste Regeltucht der geëngageer-

de en vrywillige Vaderlanders, als ook voor de verdedinge der Stad, welkers Poorten en Wallen met dubbele Wachten en genoegzaeme Schutteryen zyn bezet. Eergisteren is op de ingekomene beschuldigen tot last van den Heer Jean Dierick, die alhier op den 13. November laestleden met de Brabandsche Patriotten was binnen-gekomen, eenen Krygs-Raed gehouden, door welken den zelven Heer t'eenemaal onschuldig is verklaerd wegens al het gene tegen hem is ingebracht. Men heeft de uysterste verwonderinge gezien in het Supplement N° 38. van het Nieuws-Blad van Herve, dat'er van wegen het Committé Patriotique van Gend (gelyk den Schryver het noemt) eenige Voorstellingen van Vrede zouden gedaen zyn, dewyl'er noyt daer op is gedacht; diesvolgens verzoekt en vermaent men zeer ernstelyk dien Schryver betere Correspondenten voor de inlandsche zaeken te kiezen, om zyne Lezers niet meer te misleyden, gelyk hy nu sedert eenigen tyd gedaen heeft door ongerymde nieuwigheden, die noyt de aendacht van weldunkende Lezers kunnen verdienen.

Gend, den 14. December 1789.

Als voorleden donderdag ons Nieuwsblad onder de Persse was, zyn tot ons uyt Brussel overgekomen met hunne Wapenen 50. Soldaten van het Regiment van Z.E. den Graeve de Murray, medebrengende de Sleutels van de Vlaemsche Poorte; sedert dien zyn'er dagelyks in verscheyde stonden insgelyks met hunne Wapens aengekomen 50. Mannen te gelyk, van het Regiment van Murray voormeld en van het gene van den Prins de Ligne, benevens ontrent 60. Dragonders van het Regiment van den Graeve d'Arberg en eenige Soldaten van het Regiment van den Prins de Würtemberg, alle welke hun met de grootste vreugd en genoegen nae het [*Gentse*] Stadhuys hebben begeven, 't zy om dienst onder onze Lands-Troupen te nemen, ofte om nae hunne Geboorte-Plaetsen te trekken, waer toe hun den vryen keus word gegeven. Hun getal beloopt reeds tot over de 1400. Mannen, en onder de zelve bevinden hun eenige Soldaten van het Regiment van Bender, die, misschien uyt nood medegekomen zynde, van de andere Overloopers worden verfoeyt, om hunne grouweldaeden, die zy by hunnen uyttocht uyt het [*Spanjaarden*]Kasteel dezer Stad [*Gent*] over vier weken hebben gepleegt. Den Generael-Major Baron de Kleyenbergh heeft vrydag laestleden ten bywezen van alle de Staf-Officieren de algemeyne revuë gedaen over onze geheele Patriotische Bezettinge, bestaende in ruim 8000. Mannen, en den gemelden Generael heeft zyn genoegen betoont over de goede Order, schoone Manschap en algemeynen Iver der Vaderlandsche Soldaten. Hier op is gevolgd het eerste bevel aen deze Troupen, om hun tot het vertrek te verveirdigen, waer naer den daedelyken optocht eergisteren avond ten elf uren is geschied. De Voor-Hoede, aengevoerd door den Kapiteyn van Rossum, Zoon, bestond in 120. Mannen; achter deze volgde den Marquis de Rodriguez d'Evora y Vega met zyn uytgelezen Detachement Jagers ten

getalle van 150.; de groote Colonne, bestaende in circa 2600. Mannen, had aen het hoofd den Generael-Major Kleyenbergh, en wierd voorders aengevoert door den Kolonel Graeve de Rosières en door den Lieutenant-Kolonel de Polis; de Achter-Hoede van 300. Mannen was gecommandeerd door den Major d' Avaine. Deze verscheyde Corpsen voerden met hun 18. stukken Kanon, waer onder eenige achttien-ponders, benevens veel Bus-Kruyd en Voorraed-Wageñs, alles op behoorlyken voet ingericht, en zeer dicht achter dit Leger-Corps volgden de Heeren Gedeputeerde der Staeten van Vlaenderen en Braband, verzeld door den Aumonier-Generael der Vlaemsche Krygs-Volkeren. Het gemeld Vaderlandsch Leger-Corps is by des zelfs aenkomste tot Aelst op eene aldertreffelykste wyze onthaeld geworden; de geheele Stad [Aalst] was verlicht, en de musicale Instrumenten, gemengd met een algemeyn vreugde-geroep, hebben genoegzaam doen gevoelen, hoe veel deel de Inwoonders van Aelst willen nemen in de reeds-behaelde Lauwer-Kranssen der vereenigde Brabanders en Vlaemingen. Gisteren morgen om negen uren is het geheel Vaderlandsch Leger-Corps van Aelst opgebroken en heeft zynen tocht met snelle schreden voortgezet nae Brussel, van waer men ten zelve dage een Bericht heeft ontfangen, gedagteekend van den 12. dezer, inhoudende de voornaemste omstandigheden der veroveringe van die Stad [Brussel], zoo als hier volgt: "Gisteren ontrent vier uren naermiddag hebben 500. dappere Brusselsche Patrioten het Gevecht alhier durven aengaen tegen 6000. Mannen Keyzerlyke Troupen. Hunne eerste daed is geweest het gevangen nemen van de Wacht der Munte en van alle de Soldaten, die in zommige Kloosters gelogeed waeren. Om zes uren trachtte den Generael d'Alton eenen Wapen-Stilstand te bekomen, die hem nochtans wierd afgeslagen, en om zeven uren quamen'er 800. Mannen van het Regiment van Bender uyt Aelst met twee stukken Kanon, die hun op de groote Merkt plaetsten; ontrent thien uren zond den Generael d'Alton een sterk Detachement nae de Beneden-Stad, om met geweld te-rug te eysschen de gevangene Officieren en Soldaten, maer zulks was het teeken van een nieuw Gevecht, waer van den Zegerprael voor eeuwig in de gedachtenisse zal blyven, want het Detachement Keyzerlyke wierd verspreyd, en de Patrioten konden niet meer wederhouden worden; met hun kleyn getal slooten zy de groote Merkt af, en naer een zeer hardnekkig Gevecht en naer een alderschrikelykste vuur, het welk van thien tot twaelf uren en half 's nachts duerde, overmeesterden zy de zelve Merkt, benevens de Hoofd-Wacht, de twee stukken Kanon, en zy maekten ontrent 400. Krygs-Gevangene. Heden ontrent negen uren voor middag is het Gevecht op nieuws begonst in alle de Wyken van de Stad [Brussel] te gelyk, en op min als twee uren tyds hebben de Patrioten hun meester gemaekt van de Cazernen, van de Kloosters, alwaer noch Keyzerlyke Troupen lagen, en van de Magazynen, in welke men heeft gevonden 20.000. Snaphaenen [geweren] en eene overgroote menigte Cartouchen en andere Krygs-Behoefden van alle slach. Tegen den middag hebben

onze Patrioten het Parc en de Place Royale aengetast, alwaer de grootste magt van de Keyzerlyke Troupen was by-een-getrokken met twaelf stukken Kanon: naer een hevige vuur van meer als eene halve ure heeft d' Alton, ziende dat hy de Stad tegen zoo groote dapperheyd niet meer konde behouden, eene Capitulatie gevraegt voor den onmiddelyken aftocht van zyne gansche Bezettinge, en die vraege hem toegestaan zynde ontrent een ure naer middag, is hy in de grootste haeste met zyne Troupen langs de Namensche Poorte uytgetrokken, met achterlaetinge van zeer vele doode in de verscheyde aenvallen; en dewyl alle de Soldaten niet genegen zyn, om hem te volgen, zyn zy in den oogeblik van het opstellen van dit Bericht buyten de Stad [*Brussel*] tegen elkanderen in Gevecht geraekt. Wy hebben reeds ontrent 3000. Krygs-Gevangene, en voor morgen vroeg zullen'er zekerlyk noch meer in onze handen zyn. Alle de Kanons op de Vesten zyn door ons overmeesterd, en wy hebben het genoeg van te kunnen melden, dat'er van onzen kant weynige doode zyn, en dat'er niemand is geplonderd”.

Hunne Hoogmogende Heeren Staeten van Vlaenderen hebben, in d'afwezigheyd van den Baron de Kleyenbergh, het Commandement dezer Stad Gend par interim opgedraegen aen den Heer van Rossum.

Gend, den 15. December 1789.

Sedert het uytgeven van ons gewoonelyk Nieuws-Blad van gisteren, hebben wy door Brieven van Brussel, gedagteekend in ons Patriotisch Leger-Corps den 14. dezer, noch de volgende bijzonderheden vernomen: “Zondag morgen om thien uren hebben wy [*het Patriotisch Leger dat vanuit Gent is vertrokken*] , niettegenstaende het slecht weder en de moeyelyke wegen, onzen tocht van Aelst voortgezegt tot eene halve myle onder Brussel, alwaer meer als 5000. Borgers met de Wapenen in de hand in twee ryen op den weg geplaeft stonden. De geheele Stad [*Brussel*] is ons te gemoet gekomen onder het geluyd van alle de Klokken; wy hebben de algemeyne toejuycchingen ontfangen van het Volk, op welkers aenzicht wy aenschouwt hebben eene oprechte en onuytsprekelyke blydschap; men heeft alom traenen van vreugd zien storten en de teederste omhelzingen zien doen; hier hebben wy gehoort : Ziet de langverwachtte Verlossers van het Land!; daer heeft men geroepen: Vive la Patrie! Vivent les Etats! en meer andere diergelyke gelukwenschingen, onder welke wy geleyd zyn geworden nae de groote Merkt, alwaer men aen het hoofd van het Vaderlandsch Leger heeft [*voor*]gelezen het Manifest der Heeren Staeten van Brabant, naer welkers eynde wederom is gevolgd een algemeyn geroep: Vivat het Volk van Brabant! Vivat het Volk van Vlaenderen! Vivant de nieuwvereenigde Nederlanden! Lang leven de Staeten! Lang leve vander Noot! Lang leve vander Mersch! Lang leven alle waere Vaderlanders! Vervolgens heeft het

Magistraet van Brussel den Eed van Trouwe afgeleyt. Indien dit Feest niet gehad heeft de pracht van Roomen in het Zegenpraelen van haere Helden, mag men evenwel zeggen, dat het zelve die pracht verre heeft overtreft door eene rechtzinnige en algemeyne vreugd van het Volk, het welk zig zelf op eene zoo manhaftige wyze van zyne Dwingelanden heeft verlost. Men kan ook niet naerlaeten te melden, dat de Borgers van allen rang in Brussel onze Vaderland-sche Troupen op de minzaamste wyze onthaelen, hun gelukkig achtende van de zelve in hunne Huyzen te mogen herbergen.

Zoo aenstonds komt eenen Kapiteyn van het groot Leger van den Generael van der Mersch ons de zekere tydinge aenkondigen, dat hy met een Leger van ruym 16000. Mannen de Stad Loven [*Leuven*] in bezit heeft genomen.

De soldaten van de keizer, veelal inlandse armen uit de vierde stand, die alleen omwille van de soldij en het voedsel in legerdienst zijn, deserteren massaal en lopen over naar de Belgen, die hen uiteraard ook betalen en zo hun troepenmacht zien groeien. Zo lezen we bijvoorbeeld:

Het geheel Regiment van Vierset is overgeloopen. De Dragonders van het Regiment van Arberg vechten tegen elkanderen. Sedert gisteren morgen zyn der wederom menigvuldige Keyzerlyke Soldaten van verscheyde Regimenten tot ons overgekomen.

Dezen morgen ontrent vier uren is alhier par estafette aengebracht de volgende tydinge uyt Brussel: Den Minister Graeve van Trauttmansdorff zond dezen morgen bericht aen het Magistraet [*van Brussel*], dat den Generael Ferraris tot Commandant der KK. Troupen benoemd was, en dat Zyne Excellentie ten eersten zoude aenkomen; inderdaed hy arriveerde in den nacht om een ure binnen Brussel, verzeld door den Generael Lilien, zynen intrek nemende in het Hôtel van den Hertog van Ursel, en begaf zig seffens nae het nieuw vereenigd Committé van het Nederland, alwaer men hem het besluit der algemeyne Staeten openbaerde. Niet-tegenstaende hield den Generael Ferraris aen, om eene voordere Onderhandeling met eenige uytgekozene Leden te hebben, het welk men hem onmiddelyk heeft toegestaen; waer op het Committé-Generael heeft benoemt den [*Gentse*] Heer de Bast, Pastor van S. Nicolaes en Kanonik van S. Pharaïldis in Gend, als Gedeputeerden over Vlaenderen, en den Heer Baron van der Haegen, als Gevolmagtigden over Brabant, de welke hem in de dringendste uytdrukkingen hebben aengezeyt, dat'er geene hope meer over was, om in eenigen Samenhandel te treden met de Zendelingen des Keyzers, waer op hy gezeyt heeft nae Weenen te vertrekken, ziende, dat het Land voor zynen Meester verloren was.

Met den zelven Courier hebben wy de zekere tydinge van het veroveren der Stad Mecchelen door den Lieutenant-Generael van der Mersch nae Brussel afgeveirdigd, die daer by voegt, dat hy met een deel uytgelezene Manschap van zyn groot Leger van dag nae Namen zal optrekken.

Weenen, den 23. December 1789.

Met de ziekte des Keyzers gaet het een weynig beter, doch Zyne Majesteit is noch altyd zeer overvallen. Hy heeft aen imand gezeit, dat den ongelukkigen staet zyn der zaeken in de Nederlanden hem de dood zal kosten. Alswanneer den Monarch de laeste Depêches uyt de Nederlanden geopent had, zeyde hy met eenen onvergenoegden toon: "Het smert my deze Berichten voorder te lezen".

Gend, den 28. December 1789.

Voorleden donderdag om dry uren naer middag wierden wy onderricht, dat den Heer van der Noot des avonds uyt Brussel alhier stond aen te komen, waer op, voor zoo veel de kortheyd des tyds zulks toeliet, de schikkingen wierden gemaakt, om dien doorluchten Verlosser des Vaderlands op het treffelykste te ontfangen. Ontrent zes uren en half [*'s avonds*] wierd zyne komste tot de Stad [*Gent*] ons aengekondigt door het los-branden van het Kanon der Schutterye aen de Brusselsche Poorte, door het spelen van onzen Beyaerd, en door het luyden van onze Triumph- en van alle de Klokken dezer Stad [*Gent*], het welke alle de Inwoonders in beweginge bracht, om den gemelden Heer te gemoet te trekken, ofte om hem op zynen weg te kunnen zien. Alswanneer hy in het Voorgeborgt was gekomen, wierden de Peirden uytgespannen van zyne Koetse, die voord-getrokken wierd door het [*Gentse*] Volk, welkers menigte zoo groot was, dat zommige, ongeduldig van geene plaetse te kunnen vinden, om te trèkken, de wielen vóórdstaken. Den onstervelyken Heer van der Noot was by zynen Intrede voorgegaen door de Leden en Geaggregeerde van onze vier Hoofd-Gildens te voet en te peird, alle wel gewapend, ten meerderen deele in Uniforme en voorzien van hunne Vaendels; eene Bende Musicanten ging voor de Koetse, waer in gezeten was onzen dierbaeren Verlosser met den Eerweirden Heer Petit, Kanonik van S. Baefs; daer naer volgden menigvuldige andere Koetsen van de Persoonen van den hoogsten rang en van andere voornaeme Inwoonders, de welke den Heer van der Noot waeren te gemoet gereden, en den geheelen Train was omringd door eene groote menigte brandende fakkels. Den gemelden Heer aldus door de voornaemste straeten (die alle zeer schoon verlicht waeren, zoo wel als de andere wyken dezer Stad [*Gent*],) geleyd zynde nae het Stadhuys, onder het onophoudelyk vreugde-geroep: Lang leve van der Noot! wierd aldaer van wegen ons Magistraet gecomplimenteert door den

Heer Raed-Pensionnaris Diericx; vervolgens wierd hy geleyt nae de Staeten-Kamer [*blijkbaar in het stadhuis*], alwaer hy door den Eerw. Heer Petit met eene krachtige aanspraeke aen de Vergaderinge wierd voorgesteld als den Verlosser des Vaderlands en Verdediger onzer Rechten en Vryheden [*lees de privileges van de bevoorrechten*], waer op door algemeyne toejuycchingen en door een Compliment van den Heer Rohaert, Raed-Pensionnaris der Hoogmogende Heeren Staeten van Vlaenderen, wierd geantwoord. Den Heer van der Noot heeft naer het eyndigen van deze plechtigheyd zynen intrek genomen in het Huys van den gemelden Heer Petit; des anderdags 25. dezer heeft Hy de groote Misse, gevolgd van den Lofzang Te Deum, bygewoont in den Choor van onze Kathedrale Kerke, alwaer den toeloop des Volks zoo groot was, dat men'er nauwelyks konde ingeraeken; ten zelven dage heeft hy een bezoek afgeleyt by onzen Eerweirdigsten Heer Bisschop, die daer over ten hoogsten was getroffen, te meer, omdat hy zelf een bezoek by onzen beminden Verlosser meynde te gaen doen; in den naer-middag heeft hy zig in een open Rytuyg begeven nae den kant van het [*Spanjaarden*]Kasteel, alwaer ten tyde van het beschieten dezer Stad [*Gent*] de grootste brandstichtingen en andere grouwel-daeden door de Keyzerlyke Soldaten zyn aengerecht, en hy is over de deirnis-weirdige gesteldheyd der straeten langs dien kant zoo zeer aengedaen geweest, dat hy niet heeft konnen naerlaten van traenen te storten. Om vyf uren 's avonds is den meer-gemelden Heer, onder het geleyde van een uytgelezen Detachement Vrywillige te peird, nae Brussel te-rug gekeerd, laetende in de herten van alle de Inwoonders der Hoofdstad van Vlaenderen de grootste gevoelens van hoogachtinge, liefde en herkentenisse over zyne onvermoeyelyke iver en vlyt, met welke hy onze Rechten verdedigt, de banden van onze slaavernye gebroken, en onze [*nationale*] Vryheyd op vaste gronden gevestigd heeft.

Gend, den 31. December 1789.

Toekomenden maendag, wezende den 4. January, 's morgens om negen uren, zullen alle de Gedeputeerde der Provincie van Vlaenderen, die gewoon waeren de Hulde der voorige Souvereynen by te woonen, byeenkomen op de Cavalcade-Kamer van ons [*Gentse*] Stadhuyt, alwaer het Manifest dezer Provincie, door het welk den Souvereyn vervallen word verklaert, zal afgelezen worden. Daer naer zullen de Gedeputeerde hun begeven nae de Vrydag-Merkt, alwaer op eenen daer toe opgerechten Theater, onder het geluyd van alle de Stads-Klokken, het spelen van den Beyaerd, en het geschal der Trompetten en Timballen, in de tegenwoordigheyd van onze Vaderlandsche Bezettinge, het gemeld Manifest aen het Volk plechtiglyk zal afgekondigt worden; deze plechtigheyd zal gevolgd zyn van den Lofzang Te Deum laudamus in de Kathedrale Kerke van den H. Bavo. In den zelven morgenstond, om acht uren

en half, zal'er ten koste van den STAET geschieden in de zeven Parochie-Kerken eene algemeyne uytdeylinge van Brooden, ider van eenen schelling met eenen schelling daer in [*in het brood gebakken*] voor de behoeftige van de Arm-Kamer, van den H. Geest, ofte Gratie; dit heylzam werk zal geschieden in plaetse van het gewoonelyk werpen der Gedenk-Penningen, van welk'er nochtans eenige zullen geslagen worden voor de verscheyde Leden der STAETEN, om deze zoo heuchelyke gebeurtenisse te vereeuwigen, zullende de zelve, uyt kortheyd des tyds, alleenelyk met Spreuken in plaetse van Zinne-Beelden verciert zyn. Hunne Hoogmogende Heeren STAETEN van Vlaenderen niets zoo zeer ter herte hebbende als eene volmaekte eensgezindheyd en verstandhoudinge met hunne Naeburen, hebben eergisteren in hunne Vergaderinge besloten geene Fransche Overloopers in hunnen Dienst te zullen aennemmen.

(ed.) Ronald DE BUCK
(wordt vervolgd)

NOOT

10. Deze herberg is niet te vinden bij Kerckhaert.

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE N° 61

Op 10 februari 1898 stelde Paul Bergmans in de rubriek "Zegels - Oudheidkundig Museum - XIIIe eeuw (rond 1293)" in het Frans een fiche op over

De Zegel van het Sint-Jacobsgodshuis

Het Oudheidkundig Museum bewaart de koperen matrijs van de zegel van het oud Sint-Jacobsgodshuis, waarvan M. Robert Guerlin, voorzitter van de "Société des Antiquaires de Picardie" een copie bezit die gevonden werd te Corbie (Somme).

De oudst gekende afdruk is bevestigd aan een charter van de abt van Sint-Baafs, gedateerd Octaaf van de Triniteit (18-25 mei) 1293 en die bewaard wordt in het Stadsarchief.

Zoals het op volgende bladzijde afgebeeld vignet laat zien stelt de zegel Christus en Sint-Jacob voor, gedrapeerd in een lang kledingstuk over hetwelk zij een mantel dragen, opgehouden onder de armen.